

Jan Pool *Mij ontbreekt niets*

*Leven met kanker en
een goede God*

Jan Pool *Mij ontbreekt niets*

*Leven met kanker en
een goede God*

KokBoekencentrum Uitgevers – Utrecht

Ontwerp omslag: Flashworks.nl, Kampen
Auteursfoto voorplat: Ruben Timman
Foto Jan en Marijke Pool: By Febe
Lay-out binnenwerk: Geertje van der Velde / gewoongeertje.nl

ISBN 978 90 435 4421 4
ISBN 978 90 435 4422 1 (e-book)
NUR 707
www.kokboekencentrum.nl

© 2025 KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining zijn niet toegestaan.

KokBoekencentrum Uitgevers vindt het belangrijk om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de productie van het papieren boek van deze titel is daarom gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

Inhoud

Woord vooraf	7
<i>Wilkin van de Kamp</i>	
Inleiding	9
1 Wie ben ik?	13
2 Een Sjaakervaring	31
3 Heb jij een secure base?	47
4 Genezing en het Koninkrijk van God	61
5 Groeien in geloof	80
6 De rol van gebed	94
7 Waarom laat God lijden toe?	112
8 Met God in de woestijn	131
9 Kan ik de film terugspoelen?	143
10 Het ontbreekt mij aan (n)iets	160
Nawoord	168
Geraadpleegde literatuur	174
Noten	175

Voor tekstvermelding is, tenzij anders aangegeven, gebruikgemaakt van de Nieuwe Bijbelvertaling (NBV). Bij andere vertalingen geldt als afkorting:

HTB	=	Het Boek (1988)
HSV	=	Herziene Statenvertaling (2010)
GNB	=	Groot Nieuws Bijbel (1996)
MSG	=	The Message (2002)*
WB	=	Willibrordvertaling (1995)
BGT	=	Bijbel in Gewone Taal (2014)
NBG	=	Nederlands Bijbelgenootschap (1977)
TPT	=	The Passion Translation (2017)*
AMPL	=	The Amplified Translation (2015)*

* De Nederlandse vertaling van deze teksten is afkomstig van de auteur.

Woord vooraf

Elke prediker preekt ergens ook altijd voor zichzelf. Dat geldt voor iedereen van ons die Gods Woord deelt. We spreken niet alleen tot anderen, maar ook tot ons eigen hart, op zoek naar die diepere laag van Gods waarheid. Dit is precies hoe Jan is. In dit boek doet hij dat op een ontwapenend eerlijke manier: kwetsbaar twijfelend op zoek naar zekerheid te midden van de storm, waarin hij Gods liefde en genade opnieuw heeft gevonden als een anker in de chaos.

Ik ken Jan al jaren als een dierbare vriend, iemand aan wie ik – en ik spreek nu even over mezelf – mijn leven durf toe te vertrouwen. Zijn integriteit, warmte en bereidheid om zijn eigen worstelingen bloot te leggen, maken hem tot een baken voor velen.

Toen hij me vroeg dit voorwoord te schrijven, voelde ik me vereerd, maar ook verantwoordelijk. Want wat Jan hier biedt, is meer dan een persoonlijk dagboek. Het is een uitnodiging om mee te gaan op zijn pad: van de schok na de diagnose, door de wirwar van ziekenhuisbezoeken en geloofsstrijd, naar momenten van onverwachte rust en Gods nabijheid.

Dit boek is geboren uit noodzaak. Jan móést schrijven om te ademen, om houvast te vinden in de chaos. Wat begon als korte updates aan vrienden, groeide uit tot iets groters: herkenning, troost en inspiratie voor anderen. Het raakt mij diep, omdat het

een eerlijk verhaal is geworden over de spanning tussen hoop op genezing en de realiteit van pijn. Jan nodigt ons uit om niet te vluchten voor het mysterie van het lijden, maar erin te duiken, met Jezus als gids. Door zijn kwetsbaarheid biedt hij houvast aan mensen met onbeantwoorde gebeden, aan wie zoekt naar waarheid in verdriet, aan wie gelooft en toch lijdt. Ik herken mezelf in zijn zoektocht, en ik weet dat jij dat ook zult doen.

Jan deelt zijn verhaal opdat het ook iets mag betekenen voor jou: een uitnodiging om met de Auteur van jouw verhaal op weg te gaan. Zijn boek is een oproep tot openhartigheid, tot het omarmen van het mysterie. Het heeft mij geraakt, en ik bid dat het jou zal bemoedigen. Lees het met een open hart – je zult er Gods genade in vinden.

Jan, bedankt dat je ons meeneemt in jouw reis.

Wilkin van de Kamp

Predikant-directeur Vrij Zijn

Inleiding

Op 27 januari 2025 kreeg ik een telefoontje dat mijn leven op z'n kop zette: ik had kanker. In één klap stortte mijn wereld in. De dagen en weken daarna waren een wirwar van emoties, gedachten, gesprekken en gebeden.

Om enig houvast te krijgen in de chaos die over me heen spoelde, begon ik te schrijven. Daar zat geen plan achter, maar ik moest. Ik móést mijn hart luchten, mijn gedachten ordenen, mijn ziel ruimte geven om adem te halen.

De teksten die ontstonden, deelde ik in de vorm van korte updates met een groep vrienden. Gewoon, om hen mee te nemen in mijn proces. Tot mijn verrassing kwamen daar veel reacties op. Er was medeleven, maar ook herkenning, bemoediging en troost. Sommigen zeiden dat het hen raakte, anderen dat het hen inspireerde of zelfs heling bracht. Dat raakte mij. En ergens begon het te dagen: misschien is dit groter dan mijn persoonlijke verwerking. Misschien mag dit een boek worden en mag ik in dit boek delen wat ik onderweg leer. Niet als theologisch betoog of succesverhaal, maar als een eerlijk verslag van een weg door ziekte, verdriet en verwarring, en tegelijk ook geloof en dankbaarheid.

We zijn inmiddels een half jaar verder. Een periode vol ziekenhuisbezoeken, onderzoekstrajecten en behandelplannen. Maar ook een periode van innerlijke processen, geloofsstrijd, onverwachte rust en kostbare momenten van Gods nabijheid.

Voor dit boek heb ik tien van de vele updates uitgekozen die ik naar mijn vrienden stuurde. Elk hoofdstuk begint met zo'n update. Elke update heeft een eigen thema en dat thema werk ik vervolgens uit in het hoofdstuk.

Ik heb dit boek geschreven omdat ik geloof dat het verhaal dat God met mij schrijft, ook iets mag betekenen voor anderen. Voor mensen die zoeken naar houvast, naar waarheid, naar troost. Voor mensen die worstelen met onbeantwoorde gebeden. Die geloven, en toch lijden. Of misschien juist daardoor lijden.

Mijn achtergrond is charismatisch. Ik ben vertrouwd met de boodschap van een God die wil genezen. Tegelijkertijd ben ik nooit een prediker geweest bij wie spectaculaire wonderen de boventoon voerden. Ja, ik heb bijzondere dingen meegemaakt. Ik heb genezingen gezien. Maar mijn bediening kenmerkte zich veel meer door het brengen van innerlijke genezing en herstel. Door mensen te helpen thuiskomen in hun identiteit als geliefde kinderen van God.

Ik herinner me een autorit naar Vlissingen, waar ik als jonge voorganger mocht spreken. Onderweg voelde ik me onzeker. Mijn thema's – intimiteit en identiteit – leken niet spectaculair. Geen 'krachtbediening', geen mensen die vielen in de Geest. En ik dacht bij mezelf: wat stel ik eigenlijk voor?

Maar daar, in die stille auto, sprak de heilige Geest tot mijn hart. Hij wees me op Johannes, de discipel van liefde. In zijn evangelie beschrijft Johannes slechts zeven wonderen. Drie daarvan gaan over genezing, een over de opwekking van Lazarus. Genezing is voor Johannes nauwelijks een hoofdthema. Terwijl de andere evangeliën bol staan van wonderen, zijn spectaculaire manifestaties opvallend afwezig bij Johannes. En in het boek Handelingen lezen we veel over tekenen en genezingen door Petrus, Paulus en anderen, maar rondom Johannes blijft het opvallend stil. Toch was hij degene die leunde aan de borst van

Jezus. Hij werd niet gekenmerkt door spektakel, maar door nabijheid. Hij werd niet geroemd om zijn kracht, maar om zijn liefde. En daar, op de achterbank van die auto, hoorde ik de zachte stem van de Geest fluisteren: 'Zo heb Ik ook jou gemaakt.'

Dat moment is me altijd bijgebleven. Want daar, in dat besef, ervaar ik de zalving van God het sterkst: ik ben geroepen om te spreken over zijn liefde, geroepen om mensen te helpen hun hart te openen voor genezing van binnenuit.

Zeker, ik heb gebeden voor zieken en ook daadwerkelijk mensen zien genezen. Maar veel vaker zag ik het niet gebeuren, en dat riep vragen op. Vragen die ik lang met me heb meegedragen. Vragen over geloof, over de rol van genezing, over het mysterie van lijden. En nu ik zelf getroffen ben door een ernstige ziekte, zijn die vragen opnieuw actueel geworden. Ze raken me, raken mijn theologie, mijn verwachtingen, mijn hoop. Maar ze brengen me ook opnieuw bij de kern: bij Jezus.

Mijn verlangen is dat je in dit boek een eerlijk, evenwichtig geluid zult vinden over geloof, genezing en lijden. Niet als een sluitend systeem met waterdichte antwoorden, maar als een openhartig getuigenis. Niet als een eindconclusie, maar als een uitnodiging om op weg te gaan met de Auteur van jouw verhaal.

Update 1 maart

Lieve vrienden,

Met pijn in mijn hart wil ik jullie op de hoogte brengen van een ingrijpende persoonlijke situatie. De afgelopen maanden had ik hevige pijn in mijn bovenrug. Ondanks diverse behandelingen en onderzoeken – fysiotherapie, bezoeken aan de chiropractor en orthopeed, röntgenfoto's en pijnstilling – werd de pijn steeds intenser en soms zelfs ondragelijk. Onlangs is er een MRI gemaakt. Ik ging ervan uit dat het om een hernia zou gaan. Maar helaas is er kanker vastgesteld, met uitzaaiingen op twee plekken in mijn wervelkolom.

Dat nieuws kwam als een mokerslag. Allerlei emoties kwamen los: verdriet, zorgen, verbijstering en ook angst. Niet alleen bij mij, maar ook bij Marijke, onze kinderen en kleinkinderen. We raakten samen in een emotionele rollercoaster. En er zijn heel wat tranen gevloeid. Omdat het type kanker nog niet bekend is en de primaire tumor nog niet is gelokaliseerd, kunnen de artsen op dit moment geen prognose geven. De oncoloog houdt echter wel rekening met het 'worstcase-scenario'.

Deze week volgen aanvullende onderzoeken. Pas als duidelijk is om welke vorm van kanker het gaat, kan er een behandelplan worden opgesteld. Tot die tijd leven we in onzekerheid.

En toch... te midden van die onzekerheid ervaren we een diepe rust en een groot vertrouwen in God. Hij draagt ons werkelijk. De afgelopen dagen voel ik zijn nabijheid op een bijzondere manier.

Ik ben dankbaar voor de liefde en steun van mijn gezin en een aantal dierbare vrienden. Hun gebeden, betrokkenheid en bemoedigen geven me kracht. Misschien wil jij mij de komende tijd ook in je gebeden meenemen.

Liefs,
Jan

1 | Wie ben ik?

Wellicht ken je me van preken, trainingen of eerdere boeken die ik heb geschreven. Maar misschien ben ik voor jou volkomen onbekend. Daarom lijkt het me goed om in dit eerste hoofdstuk iets over mezelf te vertellen, om je wat context te geven bij de rest van mijn verhaal.

Trauma

Ik ben opgegroeid in een eenvoudig arbeidersgezin. Mijn ouders geloofden niet, en dat gold ook voor mijn grootouders en overgrootouders. Het christelijk geloof kwam in onze familie gewoonweg niet voor.

Mijn ouders zorgden met veel toewijding en liefde voor mijn oudere zus en mij. Maar onder de oppervlakte droegen ze allebei een zware rugzak met zich mee. Ze waren gevormd door de verschrikkingen van de Tweede Wereldoorlog, die ze aan den lijve hadden ondervonden. Die oorlog had hun jeugd getekend.

Mijn vader was nog jong toen hij zich op 21-jarige leeftijd aansloot bij het verzet. Gedreven door idealen van vrijheid en rechtvaardigheid nam hij enorme risico's. Hij hielp onder andere onderduikers en smokkelde voedsel en wapens. Hij deed dappere dingen, maar kwam ook terecht in levensgevaarlijke situaties, die een grote impact op hem hadden.

Na de Tweede Wereldoorlog meldde mijn vader zich in maart 1946 als vrijwilliger aan bij het Nederlandse leger. Bijna drie jaar lang diende hij als soldaat in de Indonesische Onafhankelijkheidsoorlog – een conflict dat steeds uitzichtlozer en gewelddadiger werd. Alle gewapende partijen maakten zich schuldig aan extreem geweld. Mijn vader moest gruwelijke opdrachten uitvoeren en hij zag hoe kameraden sneuvelden.

De zeven jaren oorlog lieten diepe sporen na. Hij had dingen gezien, meegemaakt en gedaan die een groot trauma in hem veroorzaakt hebben. Mijn vader werd een stille man, die zijn emoties wegstopte omdat hij bang was voor wat er los zou komen als hij ze toeliet.

Die stilte betekende ook dat hij mij zelden bevestigde. Hij zei nooit dat hij van me hield of trots op me was. Hij was lief, maar hij kon mij niet bevestigen in mijn man-zijn. En juist dat had ik zo nodig.

Mijn moeder was nog een tiener toen de oorlog uitbrak. Ze woonde met haar zeven broertjes en zusjes in Den Helder, een marinestad die maar liefst 84 keer werd gebombardeerd. Bij een van die bombardementen moest ze voor haar leven rennen. Haar ouderlijk huis werd met de grond gelijkgemaakt.

Dat bracht ook bij haar een groot trauma teweeg. Ze werd een angstige vrouw die mij steeds waarschuwde: ‘Pas op Jantje’, ‘Doe maar niet, Jantje’, ‘Dat is gevaarlijk, Jantje’.

Een vader die je niet bevestigt en een moeder die vooral bang is, dat is de voedingsbodem voor een onzeker jongetje. Op de lagere school was ik stil en verlegen. Als de meester of juf me aankeek, kreeg ik al een kleur, bang dat ik een vraag zou krijgen.

Dat maakte mij ook kwetsbaar. Op mijn elfde ben ik meerdere keren seksueel misbruikt door een oudere jongen, wat mij op mijn beurt een trauma bezorgde. In mijn tienertijd probeerde ik

de pijn te verdoven met alcohol en seksuele contacten. Het werd een patroon: leven als pijnstilling.

Toen ik ging studeren – fysiotherapie in Amsterdam – zette ik die levensstijl voort. Maar ondertussen liep ik rond met diepe vragen: Wie ben ik? Wat doe ik hier? Wat is de zin van mijn bestaan?

Leeg

Ik dacht het antwoord gevonden te hebben in het existentialisme. Dit is een filosofische en culturele beweging uit het midden van de twintigste eeuw die met name in Duitsland en Frankrijk tot ontwikkeling kwam. Na de Tweede Wereldoorlog kreeg het existentialisme steeds meer invloed. Het existentialisme ontkent het bestaan van God en legt de nadruk op de menselijke vrijheid. Door in volle vrijheid zijn eigen weg te kiezen, vormt de mens uiteindelijk zichzelf. In deze filosofie kwamen ook de meer duistere kanten van het leven naar voren: melancholie, angst, crisis, catastrofe, dreiging en dood.

Jean-Paul Sartre, die wel de grootste vertegenwoordiger van het existentialisme genoemd wordt, kwam tot de volgende conclusie: 'Ieder mens leeft als een geïsoleerd individu in een doel-loos universum. Omdat we niet kunnen weten wie we zijn, waar we vandaan komen, of waar we heen gaan, en omdat we het verleden niet begrijpen en geen hoop voor de toekomst hebben, is het enige wat belangrijk is, het leven nú in al zijn hevigheid te beleven. Alleen datgene wat we op dit moment kunnen verwerkelijken is van belang en heeft betekenis. Er ligt geen hoge bestemming voor ons. Daarom is het opgeven van het heden ter wille van de toekomst onzinnig en dwaas.'¹

Het existentialisme leidt uiteindelijk tot een atheïstische en pessimistische levensopvatting. Dat paste wel bij mij. Een atheïst was ik al, want ik groeide op in een niet-gelovig gezin. En een pessimist werd ik als gevolg van mijn vergeefse zoektocht naar de

zin van het bestaan. Mijn fatalistische gevoelens bracht ik in die tijd op de volgende wijze onder woorden:

*Er is
de foetus
in de moederschoot,
de dood
in een kistje,
en daartussen
het grote niets.*

Ik voelde me leeg en wanhopig. Soms zwierf ik urenlang door de stad. Bang voor de dood. Voortdurend greep ik naar de mij vertrouwde pijnstillers: drank en vrouwen.

Na mijn afstuderen in 1978 keerde ik terug naar Den Helder en ik ging werken als fysiotherapeut. Maar de innerlijke leegte bleef. Relaties liepen stuk. Ik wilde nooit trouwen, wilde geen kinderen in deze zinloze wereld. Ik overwoog zelfs sterilisatie.

Begin 1979 kreeg ik een oude vrouw met MS in behandeling. Ze zat in een rolstoel, maar sprak vol liefde over haar God. Ik was nogal fel en zei: 'In zo'n God zou ik nooit geloven.'

Ik heb haar een aantal maanden behandeld en toen ze overgeplaatst werd naar een verpleeghuis, gaf ze me een cadeau. Ze zei: 'Daar moet je elke dag een stukje uit lezen.' Ik mocht het pas thuis uitpakken. Het was een bijbel. Ik las één bladzijde en gooide hem vervolgens in een hoek van de kamer naast de boekenkast. Daar bleef hij maanden liggen, zonder dat ik er nog naar omkeek.

'Die Jezus heb jij nodig'

In juli 1979 werd ik hevig verliefd op Marijke, een verpleegkundige. Het voelde 'anders' dan de andere verliefdheden die ik tot dan toe had ervaren. Het was van een heel andere orde. Ik had het

gevoel dat deze vrouw voor mij bestemd was. Ik kreeg de gedachte dat ik met haar zou trouwen en dat we samen kinderen zouden krijgen. Wat was er met me aan de hand? Ik, die me stellig had voorgenomen nooit te trouwen... Alleen het idee was al absurd.

Na een aantal weken kon ik eindelijk contact met haar leggen en we maakten een afspraak om samen langs de dijk te wandelen. Het was een mooie zomeravond en ik was smoorverliefd. Het was alsof ik in de wolken liep.

Op een bepaald moment stonden we stil en keken samen uit over de zee. Toen zei ze: 'Wat heeft God alles mooi geschapen, hè?'

Die woorden brachten me met een heftige schok terug op aarde. Ik reageerde heel bot en zei: 'Val dood, je gelooft toch niet?!'

'Jazeker wel,' zei ze.

Ik was van mijn stuk gebracht en zei opnieuw: 'Val dood, je gelooft toch niet! Geloven, dat is toch iets voor oude mensen en dwazen?'

Ze glimlachte en zei: 'Ik ben christen en ik geloof in God.'

Daarop belandden we een discussie waarin ik haar met allerlei argumenten probeerde te overtuigen van het feit dat God toch echt niet bestond. Ze bleef heel rustig en zei dat ze volkomen zeker was van het bestaan van God en dat ze dagelijks met Hem sprak. Ik wist niet wat ik hoorde!

We hebben drie weken lang bijna iedere avond langs de dijk gewandeld. In die periode bracht ik mijn gevoelens voor haar onder woorden in het volgende gedicht:

*Op dit moment
ben jij de bron
waaruit ik putten moet.
Ik verlang niets van je,
alleen begrip en waardering
wat vaak heeft ontbroken.*

*Ik hoop dat je geen angst
voor me krijgt.
Angst voor mijn liefde,
die ik ontegenzeggelijk voel.
Een pure liefde, heel oprecht.
Soms wil ik je hand vatten
en soms je wang strelen,
maar ik ben bang dat ik je niet behaag.
Ik wou dat ik liefde in je kon opwekken,
liefde voor mij.*

Op 22 augustus hadden we ook afgesproken. We zaten samen op een pier aan het kabbelende water. Ik was nog steeds hevig verliefd. Zij niet. Plotseling keek ze me recht aan en zei:

‘Jan, God heeft in ieder mens een leegte geschapen. Je kunt proberen die leegte op te vullen met drank, vrouwen, sport, geld of carrière, maar die leegte blijft. Alleen Jezus kan die leegte vullen.’ Ze boog zich naar me toe, prikte met haar vinger in mijn borst en zei: ‘Die Jezus heb jij nodig.’

Ik reageerde fel, gaf haar een harde duw en riep uit: ‘Jij met je Jezus!’

Toen ik haar die avond bij haar appartement afzette, dacht ik: dit was onze laatste afspraak. Mijn gevoel voor haar was sterk, maar dit hele Jezus-gedoe was niets voor mij.

Thuisgekomen kroop ik meteen in bed. Maar ik lag te woelen, vol onrust en angst. Ik stapte uit mijn bed en wilde naar beneden gaan. Normaal gesproken zou ik een halve fles wijn hebben gedronken en de stad in zijn gegaan om niet alleen te zijn en met de leegte en pijn geconfronteerd te worden. Maar deze keer bleef ik staan. In mijn hoofd klonken haar woorden: ‘leegte’ en ‘die Jezus heb jij nodig’.

Opeens knielde ik neer en zei: ‘Als U er bent, God, wilt U dan alstublieft bij me komen? Ik ben wanhopig. Ik heb U nodig.’

Op een dag krijgt Jan Pool een telefoontje dat zijn leven op z'n kop zet: 'U heeft kanker.' In één klap stort zijn wereld in. De dagen en weken daarna zijn een wirwar van emoties, gedachten, gesprekken en gebeden. Om enig houvast te krijgen in de chaos, begint Jan te schrijven. Eerst 'updates' aan vrienden en familie, maar al snel ook zijn gedachten over allerlei thema's die raken aan zijn ziek-zijn.

In de loop van de jaren had Jan als voorganger al vaak zijn visie op thema's als ziekte, lijden, genezing en gebed geformuleerd en in preken en lezingen uitgedragen. Door zijn ernstige ziekte werden deze visies aan de werkelijkheid van ziekte en lijden getoetst en kregen ze diepgang.

In dit boek heeft de auteur zijn visie op tal van zaken uitgewerkt. Zo komen aan de orde: omgaan met tegenslagen, hoe staat het met je fundament, genezing in de Bijbel, geloof en gebed, en God en het lijden. Tussen deze hoofdstukken door neemt de auteur de lezer mee in zijn ziekteproces en hoe hij daarmee omgaat. Een boek dat bemoedigt en helpt, juist wanneer het leven pijn doet.

ISBN 9789043544214 | NUR 707

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

9 789043 544214